

Diabelskie skrzypce

Diabelskie skrzypce to dość nietypowy instrument strunowy, ponieważ służy on nie tyle do grania, ile do rytmicznego hałasowania

Można zatem zaryzykować stwierdzenie, że jest to **chordofon perkusyjny**, choć na jego strunach da się także *basować*, czyli wygrywać niskie dźwięki stanowiące harmoniczną podstawę dla ludowej melodii.

Instrument składa się z długiego, mierzącego nawet dwa metry drewnianego pręta zwieńczonego główką oraz z przymocowanej do pręta drewnianej lub blaszanej skrzynki, pełniącej funkcję rezonatora. Pudełko rezonansowe może być wypełnione różnego rodzaju brzękadłami, wydającymi charakterystyczny brzęczący dźwięk przy potrząśnięciu instrumentem lub przy uderzaniu jego nóżką o podłogę. Brzękadła – metalowe blaszki, dzwonki lub talerze – umieszczone są także przy główce instrumentu, często – zwłaszcza na Kaszubach – zdobionej tak, aby przypominała głowę diabła. Diabelskie skrzypce mają zwykle jedną lub dwie druciane struny, na których gra się za pomocą drewnianego kija wykorzystywanego tak do pocierania, jak i uderzania w struny (lub inne części instrumentu).

Diabelskie skrzypce występują przede wszystkim na Kaszubach i na Kurpiowszczyźnie. Na Kaszubach służą głównie do gry perkusyjnej. Kurpiowska odmiana instrumentu ma zwykle gałkę umożliwiającą zmianę naciągu strun, co czyni diabelskie skrzypce zdolnymi do akompaniowania, a nawet do gry melodycznej.

Instrument wykorzystywany był do wzniesienia wrzawy przy okazji różnego rodzaju obrzędów typowych dla okresu Bożego Narodzenia, karnawału oraz Wielkanocy. Na Kaszubach występował kiedyś także zwyczaj muzykowania cmentarnego związany z wierzeniem, że w nocy poprzedzającej dzień Wszystkich Świętych pokutujące dusze zmarłych mają szansę na dostąpienie zbawienia. W tym celu musiały przedrzeć się na cmentarz pilnowany przez diabły i upiory. Hałas wydobywany przez diabelskie skrzypce oraz inne tradycyjne narzędzia dźwiękowe miał wabić zmarłych i odpędzać nieżyczliwe złe duchy.

Współcześnie instrument można dostrzec i usłyszeć w składach ludowych kapel, w których pełni funkcję perkusyjną i basową. Jest jednym z symboli tożsamości regionalnej Kaszubów.

